

H. Norman Wright

în
așteptarea
fiului
risipitor

Cuprins

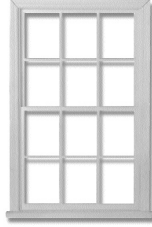
Ai un fiu risipitor	9
Treci printr-o criză	29
Te simți atât de vinovat	57
Ce faci cu reacțiile celorlalți	75
Cum reacționează familia ta	91
Cum reacționezi față de copilul tău	111
Hotărâri, hotărâri	113
Ți-ai eliberat copilul?	161
Prevenție și intervenție	179
Când copilul tău divorțează	201
Părinții care se roagă	219
Întoarcerea copilului	243
Iertare și restaurare	
Tu, familia ta și supraviețuirea	263
Învăță de la alți părinți	289
Și tu ai o alternativă	307
Ce vei alege?	

Dacă știți oameni care s-au îndepărtat de adevărul lui Dumnezeu, nu-i considerați niște ratați.

Căutați-i.

Aduceți-i înapoi și astfel veți salva vieți prețioase de la distrugere și veți preveni o epidemie a îndepărtării de Dumnezeu.

Parafrazăre a textului din Iacov, 5:19-20,
din Biblia The Message.

Ai un fiu risipitor

De obicei totul începe printr-un apel telefonic. Poate fi de la poliție, de la un profesor, pastor, prieten, reporter de la un ziar, sau chiar de la fiul sau fiica ta. Oricine ar fi la celălalt capăt al firului, auzi cuvinte pe care ai fi dorit să nu le fi auzit niciodată, cuvinte care te vor arunca într-o stare de șoc, îndoială și panică.

- Mamă, tată, sunt homosexual.
- Sunt gravidă.
- Trăiesc cu prietena mea.
- Fiul dumneavoastră a fost arestat pentru că a vândut cocaină.
- Plec de acasă. Nu mai suport restricțiile.
- Renunț la școală. Este o pierdere de timp. Oricum, nu voi reuși să o termin.

— Fiica dumneavoastră se află la spital. A încercat să se sinucidă

— Sunt bolnav de SIDA.

Cuvinte ca acestea zguduie temelia unui cămin și a familiei. Toate lucrurile pe care te-ai străduit să le realizezi, pentru care te-ai rugat și te-ai sacrificat s-au spulberat.

Uneori conștientizarea unei probleme este progresivă, la fel cum fisura cât firul de păr dintr-un dig, care nu poate fi remediată, se lățește permanent până când digul cedează și torențele de apă se revarsă năvalnic. În ambele situații, impac-tul este atât de mare încât te paralizează, iar apoi te va cuprinde furia. Cu numai câteva momente înainte, cerul vieții tale era senin. Acum însă s-a dezlănțuit o adevărată tornadă.

Așa sunt furtunile: izbucnesc de obicei la momentul nepot-rivit. Nu aduc cu ele doar inconveniente minore, ci o adevărată distrugere. Pentru unii oameni viața nu va mai fi la fel ca înainte.

Furtunile sunt de multe feluri și au diverse intensități. Furtuna din viața ta poate fi devastatoare: un copil a părăsit familia, a început să consume droguri sau alcool, trăiește o viață desfrânată, se alătură unei secte oculte, își schimbă ori-entarea sexuală sau are alte comportamente greșite. Poate că îngrijorările tale seamănă cu o ploaie mărunță dar persistentă, deoarece temelia vieții copilului pe care ai construit-o cu atâta grijă se erodează: lipsa preocupării lui pentru școală, evitarea participării la activitățile bisericii, un anturaj de prieteni cu influențe negative. În oricare dintre cele două situații rezultatele sunt aceleași: totul în interiorul tău se clatină. Ascultă cuvintele unora dintre mulții părinți ai fiilor risipitori cu care am vorbit atunci când m-am documentat pentru această carte:

Durerea crește cu fiecare zi. Reacționezi la fel cum au reacționat alți părinți care au trecut prin situații asemănătoare. Reacția mea imediată a fost paralizia. Exprimarea emoțiilor mele a fost împiedicată de șocul pe care l-am resimțit [...] M-am învinovățit că nu am fost un părinte bun. Unde am greșit? Am dat vina pe soțul meu pentru că nu a fost suficient de activ în relațiile din familia noastră [...] M-am simțit neajutorată. Nu am avut maturitatea să cer ajutorul și sprijinul bisericii. M-am simțit rușinată și m-am ascuns de prietenii care nu aveau probleme similare. M-am izolat. Familia mea a luptat din răputeri, iar eu am plâns mult.

Reacția noastră imediată a fost durerea, lacrimile și sentimentul că purtăm o parte din vină sau chiar toată vina. M-am învinovățit mai ales pe mine pentru ceea ce am făcut în familie ca să o îndepărtăm [pe fiica noastră] de creștinism. Trebuie să spun că am fost foarte credincioși (cu adevărat credincioși) în îndeplinirea tuturor obligațiilor religioase: am dat zeciuială, am participat cu regularitate la serviciile bisericii, am slujit în biserică, ne-am rugat, am citit zilnic Biblia, am fost fideli unul altuia, am trăit toată viața conform credinței noastre. Dar, sunt sigur, au existat și momente când am dezamăgit-o [pe fiica noastră] și, măcar atât, am avut nu demult ocazia să-i cer iertare pentru tot ce am greșit față de ea.

Când l-am auzit spunând: „În ultimii patru ani am adoptat stilul de viață homosexual“, am rămas fără cuvinte, am simțit o durere în stomac și mi-am dorit să fiu oriunde altundeva, numai acolo nu. Am încercat să-l fac să vadă că greșește, dar a fost evidentă lipsa lui de interes pentru orice sfat pe care i l-aș fi putut da. După

șocul inițial al descoperirii, am început să retrăiesc ultimii optsprezece ani ai vieții lui și m-am întrebat: „De ce nu am observat semnele?” „Unde am greșit?” La început nu am înțeles cum de s-a putut întâmpla așa ceva, fiindcă mi-am crescut toți copiii la fel, folosind aceleași standarde, aceleași valori etc. — toate lucrurile care au fost importante pentru mine — și unul dintre ei s-a îndepărtat atât de mult de la drumul drept!

Situația este ca un carusel. La început au fost șocul și îndoiala, apoi un apăsător sentiment de vinovăție, urmat de dorința de a ști cum să rezolv problema. În final am renunțat la căutarea unei soluții, înțelegând că era problema fiului meu și că el trebuia să o rezolve. Îl iubesc pe fiul meu, îi acord sprijinul meu. Fiul meu se va purta mai bine un timp. Apoi voi primi iarăși un telefon de la poliție. Caruselul emoțiilor va începe să se rotească iarăși.

Ești un părinte care suferă. Buddy Scott prezintă motivele suferinței:

Suferi...

deoarece copilul pe care l-ai iubit se îndreaptă spre autodistrugere.

deoarece copiii tăi te sfidează într-un mod cu totul grotesc.

deoarece copiii nu apreciază contribuția uriașă pe care ți-ai adus-o în viața lor.

Suferi...

deoarece te crezi un părinte ratat.

deoarece ești terorizat de propriile-ți gânduri: Dacă aș fi făcut acest lucru sau acel lucru.

deoarece alți părinți — unii cu copii încă mici sau care au avut fericirea de a nu avea probleme foarte grave cu

adolescenții lor — te consideră un părinte ratat.

deoarece ești frustrat să mergi în urma copiilor tăi ca să cureți mizeria pe care au făcut-o.

deoarece trebuie să te întâlnești la serviciu, la biserică sau în societate cu oameni care cunosc problemele copiilor tăi.

deoarece te întrebi dacă trebuie să demisionezi din funcția ta în societate sau în biserică.

Suferi...

deoarece nu știi prea bine cum să-ți ajuți copiii.

deoarece nu știi ce trebuie să faci sau să crezi.¹

Experiențele plăcute pe care le-am avut cu copiii noștri sunt un izvor de amintiri prețioase. Eu mă gândesc des la ele, așa cum faci probabil și tu. Îți aduci aminte de primele zile de școală, când copilul dădea fuga acasă ca să-ți spună despre lucrurile extraordinare care s-au întâmplat în acea zi? Eu îmi aduc aminte. Îmi mai aduc aminte de fata mea când avea cinci ani și am mers la pescuit. A pus singură momeala în cârligul undiței și a aruncat firul în apă. Apoi a scos singură peștele. Acela a fost începutul multor excursii la pescuit sau la munte.

Mă gândesc la ultimul ei recital de pian de la liceu. M-a convins să cânt un duet cu ea la ultima partitură. Spectacolul trebuia să fie serios, dar foarte repede am stricat această imagine. În timp ce cântam amândoi la pian, partiturile ne-au căzut în poală și noi am râs în hohote până la terminarea cântecului. Sunt bucuros că s-a întâmplat așa, pentru că acel eveniment a rămas viu în memoria mea.

Îmi mai aduc aminte momentul când Sheryl mi-a povestit cum L-a invitat pe Domnul Isus Cristos să intre în viața ei și de bucuria de atunci. Poate că și tu ai avut parte de această bucurie.

Amestecate cu aceste amintiri se găsesc și visurile pentru

copiii noștri. Atunci când fiica ta a îngrijit o pasăre rănită, te-ai întreat: „Se va face doctor veterinar?“ Atunci când fiul tău a marcat un gol, te-ai întreat: „Va fi un bun sportiv?“ Atunci când copiii s-au jucat de-a părinții, ți-ai imaginat deja nunta și nepoții. Notele bune te-au făcut să te gândești la halate de doctor, la servicii la care te duci numai în costum și cravată. Poate că amintirile cele mai vii sunt momentele când ai auzit glasul curat de copil care îți cânta lui Dumnezeu sau se ruga și te-ai gândit că va fi un copil al lui Dumnezeu.

Fiecare părinte visează la viitorul copiilor lui. Visurile se adaptează în funcție de calitățile și caracteristicile copiilor, dar ele rămân și reprezintă dorința pentru cel mai bun viitor posibil. Părinții visează că urmașii lor își vor dezvolta pe deplin talentele, vor îmbrățișa valorile creștine ale familiei, vor avea re-lizări mai importante decât alți copii sau chiar că vor împlini visurile lor neîmplinite. Aceste visuri se transformă acum în praf chiar în fața ochilor lor.

Un fiu risipitor. Nu este o expresie plăcută. Îți lasă un gust amar în gură și o durere pătrunzătoare în stomac. Este numele dat oamenilor care risipesc. Ei însă nu risipesc doar bani, ci întregul sistem de valori pe care părinții s-au străduit să-l inculce în mintea lor. Ei își irosesc potențialul, calitățile, sănătatea și poate chiar viața. Pentru tine acest lucru este îngrozitor, dar, uneori, lor pur și simplu nu le pasă. Atunci când un copil, adolescent sau adult, devine un fiu risipitor, visurile se spulberă. Unele mai mocnesc, la fel ca tăciunii, dar altele mor. Este greu de spus care dintre variante este mai greu de îndurat.

Un scriitor ne oferă o perspectivă profundă asupra acestui subiect:

Mulți părinți își consideră copiii o prelungire a personalității lor, o posesiune sau o împlinire a vieților lor neîmplinite. Aceste atitudini față de creșterea copiilor

sunt potențial distructive. Aceste „convingeri“ îi transformă pe copii, într-un fel sau altul, în „idoli“. Îi laudăm și le apreciem realizările. Trebuie să facem acest lucru pentru că am investit mult din noi înșine în ei. Acest tip de idolatrizare a copiilor, produsă de rănilor sufletești neînchise, nu numai că nu diminuează durerea, ci ne și împiedică să ne dăm seama că ei au devenit adulți.

Problema teologică centrală este: „Cui îi aparțin copiii noștri?“ Răspunsul credincioșilor ar trebui să fie: „Lui Dumnezeu.“ Nu acest lucru îl afirmăm când îi aducem pe copiii noștri nou-născuți înaintea lui Dumnezeu? Dumnezeu ni i-a dat drept cadou. Ei ne sunt împrumutați. Slujba noastră este să-i creștem, să-i învățăm, să-i iubim și apoi să le dăm drumul în lume, dăruindu-i înapoi lui Dumnezeu. Ei sunt ai noștri pentru o perioadă scurtă de timp.²

Atunci când un vis se îndepărtează tot mai mult sau este spulberat cu totul, la fel cum se întâmplă în cazul pierderii altor lucruri în viață, trebuie să trecem printr-o perioadă de suferință înainte de a ne putea continua viața. Unii părinți își măresc suferințele nereușind să renunțe la un vis mort sau periclitat serios. Ei încearcă să-l învieze, să-l readucă la viață ca pe un corp lipsit de viață. Atunci când un vis nu se mai poate împlini sau a primit o lovitură mortală, singura opțiune este făurirea unor visuri noi. Aceasta este lecția pe care au învățat-o părinții care au supraviețuit anilor în care copilul lor a rătăcit departe de ei, pentru a rezista și a spera din nou.

Poezie

Am avut multe vise care nu s-au împlinit niciodată
Le-am văzut pierind în zori și m-a durut deșteptarea,
Dar prin harul lui Dumnezeu mi-am realizat suficiente
vise

ÎN AȘTEPTAREA FIULUI RISIPITOR

Ca să doresc să mai visez în continuare.
Am înălțat multe rugăciuni la care nu a venit nici un răspuns
Cu toate că am așteptat mult și cu răbdare,
Dar am primit suficiente răspunsuri la rugăciuni
Ca să doresc să mă mai rog în continuare.

Am avut încredere în mulți prieteni care m-au
dezamăgit
Și m-au lăsat să plâng singur în ceasul de-ncercare,
Dar am găsit suficienți prieteni fideli și minunați
Ca să doresc să am încredere în prieteni în continuare.

Am semănat multe semințe care au căzut și lângă drum
și s-au hrănit păsările cu ele,
Dar am ținut în mână atâtea spice aurii din grâul bun
Ca să doresc să mai continui semănatul.

Am băut până la fund cupa dezamăgirii și a durerii
și multe zile am rămas fără cântare,
Dar Tu mi-ai dat să sorb atât nectar din trandafirii vieții
Ca să doresc să mai trăiesc în continuare în ciuda spinilor.

— Autor anonim

Oricât de mare îți este dorința de a-ți continua viața, moartea acelor vise în care ai pus atât de mult din tine însuți îți lasă sentimentul că ești victimă și că s-a abuzat de tine. Așa cum a spus un părinte: „Mă simt ca și cum aș trece printr-un divorț, dar nu de partener, ci de fiul nostru de șaptesprezece ani. Relația noastră s-a răcit. Nici nu mai vrea să stea de vorbă cu noi, iar de primirea sfaturilor și ajutorului nostru nici nu poate fi vorba. Am renunțat la speranța mea că va urma cursurile unui colegiu creștin. Nu mai vrea să meargă la biserică. Mi-a spus că nici

nu mai crede. Poate că ar trebui să organizez înmormântarea viitorului. Oricum, viitorul îmi pare mort!”

Hotărârile copilului tău risipitor vor ajunge să controleze într-o oarecare măsură viitorul tău. Fiecare familie aflată în această situație se confruntă cu acest lucru, așa cum au mărturisit părinții următori.

Am încercat să împiedic ca homosexualitatea fiului meu să-mi controleze viața, dar la început a fost greu pentru că durerea și pierderea erau atât de mari. Am vrut să fiu la dispoziția lui, în caz că telefona și astfel am stat mai mult pe acasă. Când eram în societate, mă gândeam: „Dacă mi-ar cunoaște acești oameni necazul!” Alteori simțeam impulsul de a-mi striga durerea în auzul tuturor. Soțul meu dorea să ne continuăm viața cât de cât normal și s-a gândit să ne rearanjăm casa, lucru pe care nu l-am acceptat de la început, în dorința de a păstra neatinsă camera [fiului meu] cât mai mult timp. Dar acum, gândindu-mă la acea perioadă, cred că ideea soțului meu a fost bună pentru că am avut cu ce să-mi ocup timpul.

Faptele fiicei noastre au exercitat un control total asupra vieții noastre. După destrămarea căsniciei mele (fără nici o legătură cu fiica mea), ea a locuit cu mine și cu mama mea. Apoi a rămas gravidă, a născut și imediat a început să frecventeze un grup de prieteni nepotriviți, să consume droguri și să se întoarcă acasă foarte târziu în fiecare seară. Toate acestea au început la zece luni după nașterea nepotului meu. Fiica mea avea doar șaptesprezece ani și nu era deloc pregătită să devină mamă. Din cauza nepotului meu, am suportat din partea fiicei mele mai multe decât ar fi trebuit, de teamă să nu îl ducă de acasă. Fiica mea m-a controlat și m-a manipulat pentru că știa că-mi iubesc nepotul și doream să aibă un

cămin sigur. Comportamentul ei a controlat viețile tuturor în acea perioadă.

În încercarea mea de a-mi continua viața am luat multe hotărâri pripite pentru a-mi umple timpul cu activități lipsite de sens, cum ar fi curățenia într-o casă deja curată sau cumpărarea unor lucruri inutile. După mai multe luni mi-am dat seama că nu mai dețineam controlul asupra vieții mele, permițând durerii să-mi influențeze hotărârile. Când eram descurajată dădeam vina pe fiul meu, când aveam insomnii era pentru că mă gândeam la fiul meu sau mă rugam pentru el [...] Cu toate că se afla la mii de kilometri distanță, dispoziția și reacțiile mele erau [...] afectate de amintirile cuvintelor sale, pe care le consideram crude și nejustificate. Primele victorii au apărut atunci când am acceptat ajutorul soțului meu, care este și partenerul meu de rugăciune. El m-a adus înapoi la realitate și m-a ajutat să recâștig controlul asupra vieții mele. Trebuie să mărturisesc că lupt permanent să îmi mențin echilibrul și să nu mă las paralizată de depresii și de dorința de a evada din realitate datorită extenuării psihice.

Acum îmi dau seama că el exercită un control sub mai multe aspecte asupra vieților noastre. Viața familiei a fost dereglată. Fiul nostru de zece ani este foarte afectat. Când fiul risipitor este acasă, tensiunea este foarte mare și el manifestă ostentativ un comportament greșit.

Viața familiei noastre a fost controlată în unele aspecte ale ei de acțiunile fiicei noastre. Vacanțele erau greu de suportat. Pur și simplu nu puteam avea încredere în ea ca să o lăsăm singură; când o lăsam totuși singură, în aproape optzeci la sută din cazuri comitea fapte rele sau ne mințea. Când nu era cu noi, eram întotdeauna

îngrijorați. Totuși, după un timp, când ne-am dat seama că nu puteam face mai mult, mi-am spus că îngrijorarea nu îmi are rostul, pentru că ea oricum face ce vrea. Am vorbit deschis cu surorile ei și le-am întrebat care era părerea lor, dar ele nu au spus prea multe lucruri. Nu mi-am dat seama însă cât de afectată era fata noastră cea mai mică. Impactul asupra ei a fost mare, dar nici acum nu știu de ce.

Autorul cărții *Surviving the Prodigal Years* (Supraviețuind anilor de răzvrătire) prezintă impactul mare al comportamentului copilului risipitor:

Pe măsură ce durerea produsă de răzvrătirea copilului risipitor crește de-a lungul anilor, ne dăm seama că avem mai multe de înfruntat, nu numai sentimentul nostru personal de vinovăție. Povara crește, apăsând și asupra altor oameni. Ambii părinți, chiar dacă sunt divorțați, sunt smulși din starea lor normală și sunt aruncați în marea furioasă a emoțiilor. Ceilalți copii, rudele și prietenii sunt prinși în cursă, nu știu ce să creadă și nu își revin de pe urma șocului produs de relația întreruptă.

Presiunea exercitată asupra structurii familiei poate produce conflicte și despărțiri. Suntem atât de strâns legați unul de celălalt încât atunci când cineva se desprinde din acest cerc, continuitatea și puterea familiei poate fi serios afectată.

Oamenii reacționează diferit: unii se retrag în ei înșiși, alții apelează la prieteni, alții se izolează mai mult. Ei trebuie să fie foarte atenți la sentimentele, emoțiile și durerea celor din jurul lor. Anii răzvrătirii copilului pot uni mai tare familia și părinții, dar pot duce și la dezbinare [...]

Este ușor să aluneci în depresie, în mod individual, ca și cuplu sau chiar ca întreagă familie. Când ai un fiu risipitor în familie, experiențele prin care treci se pot compara cu moartea unui membru al familiei. De fapt, este un fel de moarte — moartea familiei pe care ai cunoscut-o până atunci.³

Poate că te simți intimidat din cauză că nu știi ce să faci, atât în privința fiului risipitor, cât și în privința impactului său asupra familiei. O altă sursă a intimidării poate fi neînțelegerea dintre soți cu privire la poziția ce trebuie adoptată.

Probabil că lucrul care ne sperie și ne intimidează cel mai mult este riscul asumat atunci când insistăm asupra unui comportament potrivit. În aceste cazuri, ne temem că insistența noastră poate avea următoarele efecte asupra copiilor:

- fuga de acasă;
- renunțarea la școală;
- neabsolvirea școlii;
- pierderea serviciului lor;
- să vorbească despre voi cu alți oameni importanți din viața voastră;
- să se plângă autorităților că ați abuzat de ei;
- să se îndepărteze de voi și să se apropie de un anturaj nepotrivit;
- să consume droguri;
- o sarcină nedorită;
- și așa mai departe.

Copiii rebeli și sfidători își dau seama de existența temerilor noastre cumplite și le vor folosi împotriva noastră. Uneori vor folosi teama noastră ca un instrument al manipulării pentru a ne intimida. Amenință să

transforme în realitate cele mai mari temeri dacă vom continua să ne amestecăm în viețile lor. Vom fi lăsați să ne afundăm în mlaștina disperării.

Părinții care devin victimele abuzurilor copiilor lor pot fi reduși la inacțiune de anxietatea produsă de intimidările copiilor. Ei sunt deseori victimele atacurilor anxietății. Uneori stau cu capul în mâini, neștiind ce să facă. Se simt neputincioși, confuzi și vinovați.

Este ca și cum ai ajuns un părinte invalid. Reflectați la sensul cuvântului invalid: „persoană care are o infirmitate din cauza căreia este inaptă de muncă; nu se poate îngriji singură; bolnavă“. Printre sinonimele cuvântului sunt: „infirm, mutilat, schilod“. ⁴

Te simți immobilizat. ³tim acest lucru. Ne-am simțit astfel în primele luni după ce fiica noastră L-a părăsit pe Domnul. Te simți rupt în două între dorința de a face ceva care să ducă la un rezultat și dorința de a nu face ceva care va înrăutăți situația. Parcă ai fi în întuneric, fără să știi ce i se întâmplă copilului tău. O parte din tine vrea să cunoască toate detaliile, o altă parte se teme să afle ce este mai rău. Într-un sens am fost binecuvântați pentru că nu s-a întrerupt comunicarea dintre noi și Sheryl. ³tiam ce se întâmpla, dar acest lucru a dus uneori la dureri mai mari pentru că ne-am simțit și mai neputincioși.

Una dintre cele mai dificile sarcini ale mele ca tată și soț a fost să-i spun soției mele, Joyce, ce se întâmpla cu fiica noastră. Într-o zi Sheryl a stabilit o întâlnire cu mine la birou după orele de program, dar nu am aflat despre ea decât foarte târziu. Am fost surprins să văd numele ei trecut pe programare. Când am intrat, ea era în cabinet, așteptându-mă în tăcere.

Nu știam de ce se afla acolo și în primele minute ea nu mi-a dat nici un indiciu. Dar apoi mi-a spus: „Tată, motivul pentru

care am venit este că niciodată nu v-am mințit, pe tine și pe mama, și nu o voi face nici de acum înainte. De aceea vreau să vă spun că trăiesc cu prietenul meu.“

Am continuat să discutăm cu calm. I-am spus că apreciez faptul că mi-a comunicat personal acest lucru, pentru a nu-l afla de la alții. Cu toate acestea, sufletul îmi era inundat de apăsare și teamă.

Ne-am despărțit și după ce am urcat în mașină am rămas câteva momente nemișcat. Frica paralizantă produsă de vestea primită m-a cuprins în drumul spre casă. Am reluat în minte discuția noastră de mai multe ori, sperând probabil să descopăr că era doar un vis urât, că nu s-a întâmplat nimic. Reluând mental discuția cu fiica mea încercam să amân inevitabilul: să vorbesc cu soția mea.

Am început să mă gândesc la modul cum îi voi da vestea. Am vrut să amân sau să evit acest lucru. Nu am vrut să-i produc o durere despre care știam că va fi foarte mare. Dar nu am putut evita inevitabilul. Când i-am spus și am văzut efectul veștii asupra ei, mi-am dorit iarăși să nu fi fost adevărat sau măcar să nu fi fost eu cel care să-i spună.

Cu toate acestea, reacția lui Joyce a fost diferită de reacția anticipată de mine. Vestea a fost doar confirmarea convingerii soției mele că drumul ales de fata noastră o va duce acolo. În loc să fie uimită, Joyce a fost tristă și rănită, pentru că știa că acel mod de viață nu o va face fericită pe Sheryl. De asemenea, Joyce și-a dat seama că fiica noastră hotărâse să încalce voia lui Dumnezeu și din acest motiv a început să se roage cu multă îndrăzneală împotriva acestei decizii.

În următorii ani ne-am simțit din punct de vedere emoțional în Valea Umbrei Morții. A fost cea mai grea perioadă din viața noastră de părinți, în afara deciziei luate cu doi ani în urmă de a-l încredința pe fiul nostru retardat, Matthew, unei instituții

specializate. Se părea că trecem dintr-o criză în alta. Am trecut prin experiențe despre care am auzit că le-au parcurs alții, dar niciodată nu ne-am gândit că vor avea loc și în viața noastră.

Cine și-ar fi închipuit că unul dintre logodnicii lui Sheryl era traficant de droguri și că va abuza de ea? Sau cine s-ar fi gândit că ea se va întoarce acasă pentru că una din colegele ei de cameră se droga. În aceste situații am putut informa autoritățile despre cei care au încălcat legea.

Foarte rar s-a întâmplat să simțim că putem exercita un control asupra situației. În pofida durerii, am petrecut multe ore plăcute împreună cu Sheryl, timp care ne-a făcut să sperăm în continuarea relației noastre. Dar caracteristica principală a acelei perioade a fost tristețea pentru că nu am observat nici un semn al dorinței ei de a schimba cursul acțiunilor. De multe ori am fost ispitiți să o avertizăm de pericole și să o corectăm, dar de cele mai multe ori am tăcut pentru că altfel Sheryl ar fi devenit defensivă. Apoi am aflat că ea se simțea deja apăsată de povara vinovăției și, cu siguranță, nu avea nevoie de mai multă apăsare.

Bineînțeles, este greu să știi cum să te porți cu un copil care te jignește în acest mod. John Hinckley, de exemplu, omul care a încercat să-l asasineze pe președintele Ronald Reagan, a fost un fiu risipitor. Părinții lui au încercat multe lucruri pentru a-l convinge pe copilul lor rătăcit, care se îndrepta spre distrugere, să nu renunțe la școală, la serviciu, să-și asume răspunderea pentru viața lui și să devină independent. Un psiholog i-a sfătuit să adopte măsura „dragostei ferme“ și să-l alunge de acasă. Dar fiul lor nu avea nevoie de o dragoste fermă, ci de spitalizare și tratament. Nu avea nevoie de întreruperea ajutorului acordat de părinții lui. Problema lui era schizofrenia, o boală care îți distorsionează modul de gândire, nu neascultarea intenționată. Dacă părinții lui ar fi descoperit mai devreme acest adevăr, lucrurile s-ar fi încheiat altfel.

Uneori este greu să faci distincție între problemele mintale și rebeliunea intenționată și astfel este greu să știi cum să reacționezi. Am văzut cum unii adolescenți au creat haos în familiile lor prin comportarea lor bizară și impulsivă, pentru ca, până la urmă, să se descopere că suferă de o deficiență maniaco-depresivă (bipolaritate). Soluția este tratamentul și medicația, nu metoda dragostei ferme. Uneori însă problemele mintale nu sunt descoperite decât după un eveniment nefericit sau o criză.⁵ Dacă vă aflați într-o situație similară, sentimentele de autoincriminare nu se potolesc niciodată.

Rebeliunea unui copil este greu de acceptat de părinți, dar lucrurile se schimbă radical atunci când copilul devine adult, iar părinții lui sunt mai bătrâni. Relația părinte-copil a devenit o relație adult-adult. Se aseamănă cu relația de prietenie.

Dintre toate răzvrătirile, cea a unui copil adult este cea mai devastatoare și mai durabilă. Dacă ai de a face cu adolescenți, te înarmezi cu răbdare și speri că lucrurile se vor schimba. Dar cine se așteaptă ca un copil de treizeci sau patruzeci de ani să renunțe la valorile lui și să le îmbrățișeze pe cele pe care până atunci le-a combătut?

Când în viața unui copil adult are loc o schimbare majoră, cum ar fi părăsirea partenerului de viață pentru un alt partener, trecerea la homosexualitate, arestarea pentru delapidare sau consum de droguri, alcoolismul, abuzarea fizică sau sexuală a copiilor lui, speranțele și visurile părinților, considerate deja certitudini, se năruiesc. Părinții sunt acum mai relaxați în privința rolului lor părintesc. Au reușit să-i treacă pe copiii lor prin pericolele adolescenței și acum au lăsat garda jos. Atunci vestea îi lovește ca un fulger. Este o criză, o pierdere și probabil că în această etapă a vieții lor se confruntă cu propriile probleme. Au ajuns să vadă capătul scării ierarhice la care pot spera să ajungă sau întrevăd posibilitatea pierderii serviciului din cauza „redu-

cerii activității“. Poate doresc să se mute, au început să aibă probleme cu sănătatea sau trebuie să îngrijească de părinții lor, aflați acum la o vârstă înaintată. Poate că unii dintre membrii generației lor sunt bolnavi sau au murit. Mai rău, poate că ei înșiși și-au pierdut partenerul de viață, prin moarte sau divorț. Împreună cu toate aceste greutăți suplimentare, problemele produse de un copil adult care devine un fiu risipitor îi privează de o sursă de satisfacție. Modul în care vorbesc despre acest copil se schimbă. În loc să vorbească despre el cu plăcere, vor deveni foarte vagi sau vor evita să mai vorbească. Dacă acest copil a fost cunoscut de mulți oameni sau a fost celebru, statutul lor de părinți — de care s-au bucurat anterior — nu mai există.

În cazul în care părinții depind într-o anumită măsură de acest copil, ei vor fi sfâșiați între nevoia lor de a rămâne dependenți, dacă pot face acest lucru, și întrebarea chinuitoare dacă procedează bine. Este posibil ca ajutorul lor să fie solicitat și resursele lor vor fi supuse unor noi presiuni, pensia va fi insuficientă, iar alte planuri pe care și le-au făcut pentru această perioadă a vieții lor vor fi afectate.

Mai există o problemă care apare. În cazul în care copilul adult era căsătorit și avea familie, grija și ajutorul se vor îndrepta mai mult spre partenerul lui de viață și spre nepoți decât spre părinții fiului risipitor. Treci printr-o criză și suferi o pierdere, dar societatea nu le consideră ca atare. Părinții fiului risipitor adult sunt lăsați să se descurce singuri. Atunci când le împărtășesc altora necazurile lor, în loc să fie priviți cu simpatie și îngrijorare, aud cuvintele: „Oh, sărmana soție și săracii copilași. Cum de s-a purtat atât de urât cu ei?“ Părinților le vine să strige: „Dar cu noi cum rămâne?“

În timp, dacă criza este o aventură extraconjugală sau un divorț, părinții pot pierde contactul cu nepoții lor. De asemenea, vor fi mai rezervați și față de noul părinte vitreg.

Oricare ar fi vârsta fiului risipitor, cele mai distrugătoare efecte apar atunci când consecințele acțiunilor lui nu mai pot fi schimbate. Adolescența însărcinată este o mamă, chiar dacă nu va păstra copilul. Dacă va fi de acord cu adopția copilului ei sau îl va încredința unor instituții de ocrotire a copiilor, va suferi din cauza pierderii lui. Dacă avortează, va purta rănile emoționale toată viața. Dacă nu va căuta iertarea lui Dumnezeu, care este completă, va suferi din cauza acestei dureri toată viața. Anii consumului de droguri și alcool aduc organismului vătămări permanente. O altă tragedie, de care nu sunt scutiți nici heterosexualii nici homosexualii, este maladia secolului, SIDA. Consecințele fizice ale răzvrătirii vor duce la izolarea fiului risipitor, de teama contractării bolii.

Ce este de făcut? Vrei să scapi din furtuna care s-a abătut asupra vieții tale, dar în cazul furtunilor și al viscolelor nu putem ști când se vor încheia. Furtunile fac parte din natură și, de asemenea, din viețile noastre. Cu toate acestea există speranțe. Am auzit pe cineva spunând: „Atunci când ești în mijlocul unei furtuni, caută curcubeul.“

Biblia ne spune despre trei oameni care au văzut curcubeul. Unul dintre ei a fost Noe, care a văzut curcubeul după furtună. La fel stau lucrurile și în cazul tău: va veni ziua când vei vedea curcubeul. Poți fi sigur de acest lucru.

Ezechiel a văzut curcubeul în timpul furtunii. Cu toate că a fost exilat în Babilon împreună cu alți evrei, iar Ierusalimul și templul urmau să fie distruse, el a știut că Dumnezeu era prezent datorită curcubeului. Nu putem pretinde că furtuna nu există, dar putem începe să căutăm curcubeul. El este pe cer.

În Apocalipsa citim că Ioan a văzut curcubeul înainte de furtună. A văzut un cerc întreg, nu doar un arc de cerc. Curcubeul i-a spus lui Ioan că Dumnezeu este stăpân peste furtuna

despre care avea să învețe, înainte, în timpul și după încheierea ei. Citiți cuvintele unui misionar care s-a retras din activitate și care a trecut prin multe furtuni în viața lui:

Tu și eu vom trece prin furtuni până când vom fi chemați la cer; atunci vor înceta furtunile. Așteaptă-te la furtuni și nu te teme de ele, pentru că Dumnezeu este întotdeauna credincios.

Nu uita mesajul lui Dumnezeu pentru tine: caută întotdeauna curcubeul. Încrede-te în credințioșia lui Dumnezeu. Uneori El îți va arăta curcubeul după furtună, uneori în timpul furtunii, iar alteori înainte de furtună. Dar El nu te părăsi niciodată.⁶

Treci printr-o criză

Îți deschizi ochii, dar nu vezi clar. Clipești din ochi de mai multe ori. Totul este învăluit de o ceață densă. Parcă ești înconjurat de o atmosferă ireală. Te simți de parcă te-a lovit un camion de trei tone sau de parcă ai primit o lovitură năucitoare direct în cap. Ce s-a întâmplat? De ce simți că-ți pierzi mințile?

Ai intrat într-o lume a crizei din cauza fiului tău risipitor. Poate că ai anticipat criza, observând semnele rebeliunii de-a lungul anilor. Sau poate că a fost un șoc.

Oricum, te simți de parcă o parte a vieții tale a fost amputată. Este o senzație comparabilă cu cea dintr-un cimitir de mașini în care un utilaj uriaș zdrobește mașinile și le compactează într-un

pachet de fier vechi. La începutul unei crize te simți zdrobit, gata să fii transformat într-un pachet de fier vechi.

Etapa impactului

Aceasta este etapa crizei numită etapa impactului.¹ Oamenii diferă între ei în privința intensității reacțiilor lor în fața crizelor, dar toți simt forța impactului. Îți dai seama imediat că s-a întâmplat ceva dramatic. Ești uluit, poate din cauza apelului telefonic, a bății în ușă, a biletului găsit pe perină sau a mașinii de poliție care oprește în fața locuinței tale.

Etapa impactului este scurtă în cazul celor mai multe crize, putând dura între câteva ore și câteva zile, în funcție de eveniment și de persoanele afectate. În cazul unui fiu risipitor însă, impactul poate dura mai mult, mai ales dacă situația este de durată, cum ar fi plecarea de acasă a unui copil sau stabilirea unei date când el va fi judecat. Cei mai mulți dintre noi nu ne dăm seama că experiențele și sentimentele noastre în astfel de cazuri sunt reacții normale.

Nu uitați acest lucru: cu cât fiul risipitor se confruntă cu o situație mai dificilă, cu atât mai mare va fi impactul și gradul de incapacitate și paralizie a părintelui. Lacrimile pot veni imediat sau potopul lor se poate revărsa la mult timp după șocul inițial.

Oamenii care au trecut prin crize și-au descris sentimentele în multe feluri. Poate te regăsești în următoarele mărturii:

La un moment dat am simțit cum se deschide pământul sub mine! Parcă priveam în jos și lumea se pregătea să mă înghită.

M-am simțit ca într-un salt din avion. Dar nu aveam parașută.

A fost o senzație stranie. Lumea mi s-a părut mai puțin reală, ca și cum legătura mea cu ea s-ar fi întrerupt, bineînțeles cu excepția momentelor când situația mă copleșea. Am trecut prin aceste stări alternative: uneori eram „în afara“ lucrurilor, alteori eram în mijlocul lor, dar niciodată nu am putut scăpa de situație.

Un părinte a spus:

Cu toate că fiul nostru adoptiv și-a mărturisit credința personală în Isus Cristos ca Mântuitor și a fost botezat pe baza credinței lui la vârsta de paisprezece ani, era convins că Dumnezeu l-a creat bisexual. După ce s-a înrolat în Marină, s-a căsătorit cu o tânără creștină. Noi, ca părinți, nu am știut de hotărârea lui de a duce un mod de viață alternativ din punct de vedere sexual până când nu ne-a telefonat ca să ne spună că a descoperit remediul durerilor lui de cap provocate de suprimarea personalității sale. Ne-a spus că este homosexual din clipa în care s-a născut, iar Dumnezeu a permis să se afle între cinci și doisprezece ani sub influența sexuală a unui vecin, după care acesta l-a atras în primele experiențe homosexuale. Dacă hotărârea lui ne crea probleme, trebuia să le rezolvăm singuri.

Amândoi am crezut că nu am auzit bine sau nu am înțeles corect cuvintele care s-au imprimat în inimile noastre întocmai ca desenele obscene de pe pereți. După etapa negării realității a urmat șocul. Ca mamă m-am întrebat de ce am suportat durerea adoptării unui copil care se născuse cu sindromul alcoolismului, ca să vedem cum eforturile noastre de a-i oferi un mediu stabil de viață nu au fost răsplătite. A fost mult mai ușor să ne atribuim meritul de a fi crescut un ofițer de marină și un gentleman desăvârșit, decât să ne asumăm responsabilitatea realității

vieții sale cu două alternative sexuale, lucru mărturisit rudelor și prietenilor. Stânjenită de această mărturie, am vrut să nu mai frecventez biserica și să devin „agent sub acoperire”: să stau acasă și să mă ascund în pat până când el își va reveni.

Să fugi sau să lupți?

În prima etapă una din întrebările la care trebuie să răspundem este: „Să rămân și să înfrunt problema sau să mă retrag și să fug?” Este vorba de așa-numitul instinct fugi sau luptă. Unii părinți încearcă să nege realitatea problemei: „Nu este chiar atât de rău“, „Lucrurile se vor rezolva de la sine“, sau „Precis este o greșeală, nu poate fi vorba de fiul nostru.“ Alții însă vor să intre imediat în acțiune, fără cunoașterea adecvată a situației. Dacă și în trecut ai avut tendința de a înfrunta deschis problemele, proba-bil că vei înfrunta și această criză. Dar dacă tendința ta a fost să eviți problemele sau să te retragi din fața lor, vei fugi și din fața acestei crize provocate de copilul tău. Dacă te copleșește criza, simți impulsul de a fugi, pentru că în etapa impactului nu ești în stare să faci față situației la fel de bine cum o faci de obicei.

Înfruntarea deschisă a unei crize familiale și încercarea de a prelua controlul asupra situației pare reacția cea mai sănătoasă. De cele mai multe ori fuga din fața unei crize nu este o soluție pentru că nu face decât să prelungească situația. Cum poți fugi din fața crizei prin care trece copilul tău? Mai mult, deoarece mai există încă trei etape ale crizei înainte de restabilirea echilibrului, de ce să mai întârzi în această etapă? De ce să prelungești durerea?

Sunt în ceață!

Nu te aștepta să gândești limpede în etapa impactului. Te simți paralizat și dezorientat. Uneori ai impresia că nu mai

simți nimic și că nu mai poți gândi. O mamă în această situație a spus: „Nimic din mine nu mai era în stare de funcțiune.“ Vrei să faci ceva în privința copilului tău, dar te simți imobilizat. Capacitatea de a gândi clar și de a evalua situația este limitată. Nu te aștepta să îți revină această capacitate imediat. Dacă un prieten sau un membru al familiei îți comunică informații și fapte legate de problema existentă, ele vor trece pe deasupra capului tău. S-ar putea să întrebi: „Ce-ai spus?“ după ce ai auzit deja mesajul de trei ori. Această reacție este perfect normală.

Nu uita că nu gândești la fel de limpede ca în alte ocazii. Din nefericire, trebuie totuși să iei anumite hotărâri. Roagă un prieten de nădejde să te ajute.

Înfruntarea sentimentului pierderii

Miezul oricărei crize este pierderea. Poate fi vorba despre visele făurite pentru copil, speranțele pentru viitorul lui, planurile tale după pensionare sau alte lucruri. Poți pierde chiar și contactul cu copilul tău. Orice pierdere este o amenințare la adresa securității, stabilității și bunăstării tale. Imaginea ta despre tine însuși poate fi afectată și ai sentimentul că ai pierdut controlul asupra situației. Cu cât criza produsă de copil este mai bruscă, cu atât sentimentul pierderii controlului este mai intens. O supărare neașteptată îți poate afecta capacitatea de a pune în mișcare resursele emoționale pe care le ai pentru a înfrunta problemele.

Unele dintre pierderile care sunt cel mai dificil de înfruntat sunt pierderile anticipate. În viața unor oameni se manifestă ca o criză care așteaptă să se declanșeze. Pierderea nu a avut încă loc, dar există o mare probabilitate că așa se va întâmpla. Amenințarea copilului tău că va pleca de acasă, așteptarea rezultatelor analizelor pentru depistarea virusului HIV, a rezultatului testului de sarcină sau a pronunțării unei sentințe judecătorești sunt pierderi anticipate.

Orice pierdere are capacitatea de a ne schimba drastic viețile. Chiar și modul în care ne gândim la viitor poate fi afectat. Schimbările produse de o criză pot fi pozitive și pot avea, până la urmă, un rezultat benefic asupra vieților noastre, dar în primele luni ale crizei nu credem acest lucru.

Dacă cineva îți spune atunci că poți învăța și te poți maturiza trecând printr-o criză, ai putea reacționa cu dezgust sau furie. Nu ești pregătit să accepți asemenea idei. Avem nevoie de astfel de sfaturi atunci când viața noastră este destul de stabilă.

În timpul etapei impactului vei începe să cauți ceea ce ai pierdut. Este normal să cauți ceea ce însemna mult pentru tine, de exemplu un copil iubitor, ascultător și care reacționează favorabil la sfaturile tale. Încerci să prelungești cât mai mult legătura emoțională. Încerci să-ți recâștigi visul pierdut, copilul așa cum l-ai avut înainte, viața așa cum era. Cu cât cunoști mai multe lucruri în această etapă, cu atât vei căuta mai puțin și cu cât știi mai puține, cu atât vei căuta mai intens.

Căutarea ia de multe ori forma amintirilor. Mulțimea amintirilor este proporțională cu valoarea pierderilor. Te uiți la pozele din vremurile fericite, la diplomele pe care le-a obținut copilul tău și-i citești jurnalul. Probabil că vei începe multe discuții cu expresia „Îți mai aduci aminte când...” Acest lucru este normal.

Exprimă-ți sentimentele

Este normal și sănătos să exprimi cât mai multe sentimente. Ai nevoie de cineva care să te asculte și să-ți accepte sentimentele. Evită oamenii care încearcă să te convingă să-ți înăbuși sentimentele. Sentimentele nu trebuie îngropate sau negate în această etapă, pentru că acest lucru nu va face decât să

întârzie găsirea unei soluții. Sentimentele îngropate sunt doar „înghețate“, nu dispărute pentru totdeauna.

„tii ce se întâmplă cu apa când îngheață? Moleculele își măresc volumul. Apa înghețată are puterea de a sparge conductele de oțel. Sentimentele înghețate primesc și ele o putere mult mai mare decât au avut-o inițial. Dacă nu locuim într-o cabană de munte pe timpul iernii, trebuie să golim conductele de apă dacă vrem să le folosim și primăvara următoare. În timpul suferinței și al crizei este important să păstrăm canalele deschise astfel încât sentimentele să poată trece prin ele atunci când este necesar.

Sentimentele prin care treci într-o criză sunt ca valurile. Intensitatea de cutremur a oricărei crize scade pentru ca valurile emoțiilor să înceapă să lovească destul de constant, val după val.

Sentimentele trebuie să aibă o supapă de evacuare. Ele nu vor rămâne îngropate. Într-o zi vor răbufni printr-o explozie. Un autor prezintă acest lucru în felul următor:

Nu voi uita niciodată ce s-a întâmplat atunci când tata a lăsat un spray de aerosol lângă parbrizul mașinii. Soarele a bătut timp de câteva ore și apoi sprayul a detonat, spulberând parbrizul și găurind acoperișul de oțel al mașinii. Forța detonării a fost inimaginabil de mare.

La fel stau lucrurile cu sentimentele neexprimate în mijlocul unei crize. Ele se acumulează continuu până când explodează. În acest mod nu se rezolvă nimic, dimpotrivă, lucrurile se înrăutățesc.²

Unii oamenii se confruntă cu problema definirii sentimentelor lor. Alții nu își găsesc cuvintele potrivite pentru a se expri-

ma. Unii oameni își eliberează sentimentele prin exprimarea lor verbală, acesta fiind cel mai bun mod de exprimare a sentimentelor pe care-l cunosc. Alții găsesc însă alte modalități de a se elibera de sentimente. Nu trebuie să ne comparăm cu alții și să spunem că o cale de exprimare este singura sau cea mai bună. Unii oameni vorbesc despre rănilor și durerile lor sufletești, iar alții acționează în conformitate cu ele. Unul dintre părinți își petrece cea mai mare parte a timpului lucrând în grădină sau alergând, preferând să nu vorbească despre impactul acțiunilor copilului său adult, în timp ce părintele celălalt repetă toate detaliile oricui este dispus să-l asculte. Fiecare își exprimă sentimentele așa cum crede de cuviință.

După trecerea șocului inițial, începi să te simți înșelat, dar nu de la început deoarece încă te gândești la copilul tău și dorești tot ce este mai bun pentru el. Chiar și în mijlocul șocului, mâniei și furiei, mai pot exista și sentimente definite de expresia „sărmanul meu copil“, dar atunci când realitatea visurilor spulberate se face simțită cu toată forța ei, expresia devine: „sărmanul de mine.“

Găsește prieteni buni

Ce poți face în etapa impactului unei crize? Ai nevoie de un mediu care să ajute inima ta tristă și rănită să se vindece. Stai departe de oamenii care au o mulțime de sfaturi de dat și care îți spun: „Ți-am spus eu“ sau „Creștinii maturi spiritual își vindecă rănilor sufletești mai repede decât alți oameni.“ Oamenii care te pot ajuta cel mai mult sunt cei care știu să simpatizeze cu tine.

Nu intră imediat în stare de șoc, ci îți acceptă sentimentele umane.

Nu se simt stânjeniți de lacrimile tale.

Nu îți oferă sfaturi nedorite.

Sunt plini de căldură și afecțiune, după cum ai nevoie.

Te ajută să îți aduci aminte de calitățile tale atunci când ai uitat că mai ai și calități.

Au încredere că poți trece prin această perioadă dificilă.

Te tratează ca pe un adult capabil să ia hotărâri.

Chiar dacă se supără pe tine, nu-ți vor ataca niciodată caracterul.

Îți respectă curajul și hotărârea.

Ei înțeleg că durerea este normală și cunosc etapele ei.

Poate că și ei au trecut prin momente dificile și îți pot împărtăși experiențele lor.

Ei încearcă să înțeleagă ce înseamnă sentimentele pentru tine.

Își respectă promisiunile și angajamentele.

Se vor ruga cu tine și pentru tine.

Nu „spiritualizează“ totul și nu încearcă să te hrănească forțat cu teologia sau Scriptura.³

Cunoști pe cineva cu asemenea caracteristici? Partenerul de viață? Un prieten? O rudă? Este bine să găsești oameni cu aceste calități și să le cultivi prietenia înainte să te lovească o criză. Nu uita însă că atragem astfel de oameni dacă noi înșine avem aceste calități.

Să facem un rezumat a ceea ce se întâmplă în etapa impactului unei crize.

- Această etapă durează în mod obișnuit între câteva ore

și câteva zile, dar, din cauza caracterului neașteptat, a gravității crizei sau din cauza apariției mai multor crize simultane, etapa poate dura mai mult sau ne putem întoarce în ea ulterior. În concluzie, nu permiteți nimănui să vă stabilească durata etapei impactului.

- Reacția în fața șocului este fugi sau luptă.
- Modul de gândire va fi confuz și dezorientat.
- Vei căuta ceea ce ai pierdut, de multe ori prin amintiri.
- Vei avea nevoie de oameni care să te înțeleagă.

Așa cum a spus un scriitor:

Refacerea după o pierdere este asemenea ocolșurilor pe care le întâlnești pe drumul principal din cauza unor lucrări. Semnele indicatoare te trimit prin sătulețe prin care nu ai crezut că vei ajunge și pe drumuri denivelate pe care nu ți-ai propus să mergi. Te deplasezi în aceeași direcție, dar pe hartă drumul tău arată ca un dinte de rechin, nu ca o linie dreaptă. Chiar dacă vei ajunge la destinație, între timp te întrebi dacă vei mai ajunge vreodată pe drumul principal.⁴

Etapa retragerii și a confuziei

Următorul ziczag de pe drumul tău se numește etapa retragerii și a confuziei. Ea va dura zile, săptămâni sau chiar luni datorită continuării crizei provocate de copilul risipitor. Te simți epuizat din punct de vedere emoțional. Nu uita, aceste etape se pot și suprapune.

În această etapă tendința ta de a-ți nega sentimentele este mai puternică decât în orice altă perioadă. Unul dintre motive este că sentimentele cele mai neplăcute le resimți acum. Ți vei da seama că o emoție atrage altă emoție. Evenimentele îți produc

o mânie intensă care, în unele cazuri, îți aduce un sentiment de vinovăție. Apoi vei simți rușinea, iar durerea produsă de aceste reacții te determină să-ți reprimi sentimentele.

Te poți aștepta ca emoțiile să fie turbulente. Acest lucru este normal. De fapt, vei experimenta toate reacțiile următoare:

Uluirea: „Niciodată nu m-am simțit așa înainte.“

Pericolul: „Îmi este atât de frică. Copilului meu i se va întâmpla ceva îngrozitor.“

Mânia: „Sunt supărat pe toată lumea: copil, partener, școală, biserică, pe mine însumi și pe Dumnezeu.“

Confuzia: „Nu mai pot gândi limpede. Minte nu-mi mai funcționează.“

Impasul: „Am ajuns într-un punct mort. Nimic nu mă ajută. Eu și copilul nu mai comunicăm.“

Disperarea: „Trebuie să fac ceva, dar nu știu ce.“

Apatia: „Nimic nu mă poate ajuta. Ce rost are să mai încerc?“

Neajutorarea: „Nu mă pot descurca singur. Ajutați-mă, vă rog!“

Urgența: „Am nevoie de ajutor acum.“

Neliniștea: „Mă simt mizerabil și nefericit.“

În timpul acestei etape modul tău de gândire va reflecta nesiguranță și ambiguitate. Nu știi ce să crezi și ce să faci.

Vei trece prin stări alternative de la negociere la detașare și invers. A negocia înseamnă a-ți face iluzii: „Dacă nu s-ar fi întâmplat acest lucru“; „Dacă am putea fi iarăși familia care am fost“; „Poate voi prelua eu consecințele faptelor fiului meu.“

Aceste iluzii se pot transforma în detașare. Simți nevoia să te detașezi de problemă. Te îndepărtezi spunând: „Ar fi trebuit să știe ce face. Este viața lui.“ „Cum și-a așternut, așa să doarmă.“ „Fiul meu nu poate face așa ceva. Nu îl mai recunosc ca fiu.“ „Nu o voi mai ajuta cu nimic dacă așa a hotărât să trăiască.“ Aceste reacții au scopul de a alina durerea pentru pierderea suferită.

Când te vei afla acasă vei oscila între îndeplinirea sarcinilor care trebuie îndeplinite și perioadele de reflecție și aducere aminte a modului în care erau lucrurile mai înainte. Îți vei aduce aminte de momentele plăcute petrecute împreună cu copilul tău. Apoi te va cuprinde furia pentru că trebuie să renunți la ceea ce ai avut. Încerci să te protejezi de sentimentul de deșertăciune pe care-l aduce criza. În încercarea de a readuce lucrurile pierdute, vei avea tendința să idealizezi viața familială dinainte. O vei considera mai bună decât era. Găsim astfel ajutor pentru a înfrunta viitorul.

În această perioadă vei avea nevoie de sprijinul și ajutorul prietenilor și al rudelor pentru a-ți organiza viața. Vei avea nevoie de ajutor să-ți planifici activitățile zilei, întâlnirile, curățenia în casă, serviciul și altele. Nu fi prea aspru cu tine însuși pentru această incapacitate. Este o tranziție normală prin care trebuie să treci.

Așteaptă-te să auzi comentarii pe care ai fi dorit să nu le auzi. Este dificil să reacționăm normal față de oameni din cauza traumei prin care trecem, dar poate că ei vor învăța să nu mai facă remarci care produc durere dacă cineva le spune: „Acest lucru nu este adevărat și nici nu mă ajută. Dacă vrei să-mi fii de folos, aș aprecia dacă...“ De cele mai multe ori îi scuzăm pe acești oameni, considerându-i bine intenționați, dar intențiile lor sunt uneori discutabile. Poate că ei își exprimă propriile anxietăți, temeri sau faptul că nu s-au confruntat cu o situație similară. Nu

uita, sfaturile lor nu provin din partea unor experți.

Reflectați la câteva comentarii stereotipe pe care le auzim când traversăm criza unui fiu risipitor.

„Fii tare“

Trebuie să fii tare pentru că ai și alți copii.

Grupurile de sprijin sunt numai pentru cei slabi.

Stăpânește-te!

Alții au rezistat. ^ai tu poți rezista.

Fii mai vesel.

Nu are rost să mai plângi pentru ceea ce este pierdut.

Este un comportament normal pentru un băiat.

„Grăbește-te“

Nu mai ești tu însuși.

Ochii care nu se văd se uită.

Timpul le vindecă pe toate.

Nu înțeleg de ce te porți așa.

Viața merge mai departe.

Nu are rost să rămâi în trecut.

„Vinovăția“

Dacă te uiți în jurul tău, vei vedea oameni cu necazuri și mai mari.

Aceasta este lucrarea diavolului (adică, diavolul nu ar fi reușit dacă ai fi avut o relație mai apropiată cu

Dumnezeu).

Dacă aș fi în locul tău, aș proceda în felul următor...

Gândește-te la binecuvântări.

Dacă ai fi fost un creștin mai bun, această tragedie nu ar fi avut loc.

Gândește-te la toate amintirile prețioase.

„Dumnezeu“

Dumnezeu a procedat așa pentru ca să-^ai arate
puterea în viața ta.

A fost voia lui Dumnezeu.

Dumnezeu nu ne dă mai mult decât putem purta.

Dumnezeu îi ajută pe cei care se ajută singuri.

„Indiferență“

^atiu exact cum te simți.

Tăcerea e de aur.

Dacă te pot ajuta cu ceva, cheamă-mă.

Oamenii care vorbesc cu tine în acest mod trebuie evitați sau învățați cum să vorbească! În timpul acestei etape, după trecerea paraliziei inițiale, începi să auzi comentarii de acest fel care îți vor produce durere.

Să facem un rezumat al etapei retragerii și confuziei:

- Această etapă va dura zile, săptămâni sau chiar mai mult.
- Reacția ta va fi emoțională. Vei simți mânie, frică, vinovăție și furie. (Uită-te la mingea crizei și a durerii.)
- Modul de gândire va fi ambiguu și nesigur.
- Vei trece de la negociere la detașarea de situația în care se află copilul sau chiar de copil însuși.
- În timpul acestei perioade de căutare chinuitoare a unei soluții la dificultățile prezente, vei avea nevoie de călăuzire și de sprijin din partea altora.

Etapa adaptării

A treia perioadă se numește etapa adaptării. Vor fi necesare săptămâni sau luni pentru adaptarea la noua situație și reacțiile

emoționale de acum sunt dătătoare de speranțe. Unele stări depresive se pot întoarce, dar atitudinile pozitive încep să se formeze. Începi să vorbești despre viitor. Vei putea să te ocupi mai bine, cu ajutorul altora, de ceilalți copii, de partenerul de viață, de serviciu și poate că începi să speri și pentru fiul risipitor. Ai încheiat procesul detașării de ceea ce ai pierdut. Cauți lucruri noi față de care să îți formezi un sentiment nou de atașament. Cu toate acestea, fii atent să nu depinzi de schimbările care se pare că au apărut în viața fiului risipitor, pentru că acest lucru te lasă la mila lui. Relații mai sigure poți stabili cu Domnul, cu un grup sau cu oameni pe care îi poți ajuta. Fiul risipitor consumă de prea multe ori toată energia noastră. Este momentul să investim energia noastră și în altceva.

Expresia „Ce se va întâmpla în continuare?” capătă un nou sens pentru tine. Ai fost în valea tristeții. Acum urci pe celălalt versant al muntelui. Fii pregătit în continuare să primești părerile și sfaturile altora și să le analizezi cu simț critic. Poate că alții nu înțeleg ceea ce faci tu acum. Sunt siguri că greșești la acest nou pas. Unii te vor sfătui să te îndepărtezi complet de copil, iar alții să te întorci spre el și să-l accepți.

Nu lua nici o hotărâre în perioadele când ești descurajat. Așteaptă până când apar speranțele. Nu dispera din cauza emoțiilor fluctuante. Îți vei recăpăta capacitatea de analiză a situației și vei putea prelucra informațiile și sugestiile altora cu obiectivitate. Biblia și învățăturile ei te pot ajuta la luarea hotărârilor din această perioadă. Ești mai receptiv și capabil să te ocupi de probleme spirituale. Înainte de această situație, Scriptura și rugăciunea erau resursele la care puteai apela, dar acum este momentul să cauți răspunsuri clare și direcția în care să te îndrepti prin învățătura și citirea Cuvântului lui Dumnezeu, precum și prin rugăciune.

Să facem un rezumat al acestei etape. Nu uita:

- Această etapă poate dura săptămâni sau chiar luni.
- Începi să gândești pozitiv.
- Te gândești la soluții.
- Cauți scopuri noi care să îți umple viața.
- Sprijinul principal de care ai nevoie acum este călăuzirea spirituală.

Etapa restaurării și reconcilierii

A patra perioadă (care poate dura cel mai mult) este etapa restaurării și reconcilierii. Elementul cheie al etapei este exprimarea spontană a speranței. Ți-ai recăpătat încrederea în tine și începi să-ți faci iarăși planuri. Te poți hotărî să nu mai aluneci în autocompătimire. Ai inițiative pentru îmbunătățirea lucrurilor și ți-ai format noi relații. Ai activități noi, cunoști oameni noi dintr-un grup de sprijin, cunoști metode noi de a reacționa față de fiul risipitor și situația în care se află, precum și o înțelegere spirituală mai mare. Dacă mânia și sentimentele tale de vinovăție au adăugat noi dificultăți la criza deja existentă, acum este momentul pentru împăcare. (Vezi capitolul 12, unde vei găsi mai multe informații despre reconciliere.)

Un semn al rezolvării crizei este sentimentul unei vieți noi pe care-l experimentezi. Criza este o ocazie în care poți dobândi puteri și perspective noi, o nouă apreciere a vieții, valori noi și un nou mod de abordare a vieții. Vei privi altfel viața și nu o vei considera un lucru de la sine înțeles. Cunoasc aceste lucruri pentru că am trecut prin mai multe crize, pe lângă criza produsă de fiica noastră, și am experimentat toate cele patru etape. Uneori este posibil să parcurgi etapele mai repede, iar uneori una sau două dintre etape pot dura mai mult datorită problemelor de durată din viața fiului risipitor.